

Keuzedeel mbo

Meubelrestauratie

gekoppeld aan één of
meerdere kwalificaties mbo

Code

K0349

Penvoerder: Sectorkamer techniek en gebouwde omgeving

Gevalideerd door: Het bestuur van Kenniscentrum SH&M op advies van de paritaire commissie beroepsonderwijs bedrijfsleven van Kenniscentrum SH&M

Op: 09-04-2015

1. Algemene informatie

D1: Meubelrestauratie
Studielast
720
Beroepsvereisten
Nee
Certificaten
Nee
Gekoppeld aan kwalificatie(s)
Zie bijlage op www.s-bb.nl/kwalificatiedossiers
Toelichting
<p>Antieke meubelen zijn meestal gebruiksvoorwerpen en daardoor onderhevig aan slijtage en gebruiksschade. Veel antieke meubelen hebben krimpschade wat heeft geleid tot scheuren of kromtrekken van onderdelen. De afwerking heeft onder invloed van zonlicht te lijden. Dit uit zich in vergeelde of uitgedroogde afwerkingslagen.</p> <p>Dit keuzedeel gaat over het constructief en esthetisch restaureren van antieke meubelen. Uitgangspunt hierbij is dat de cultuurhistorische waarde en daarmee de originaliteit van de antieke meubelen bewaard blijft. Dit kan door historische technieken en materialen te gebruiken. Om hierbij goed te functioneren is het van belang dat de meubelmaker niet alleen de eigen kennis, kunde en verantwoordelijkheden kent, maar ook die van een ander. De belangrijkste kennis is wel hoe schade te voorkomen en weet hebben van de grenzen van de eigen kennis en vaardigheden en wanneer de expertise van een ander moet worden ingeschakeld. Alleen door adequate communicatie en samenwerking worden juiste beslissingen genomen en wordt onnodige schade voorkomen.</p> <p>Relevantie van het keuzedeel</p> <p>De meubelbranche wil erop toezien dat de kwaliteitseisen met betrekking tot meubelrestauratie voldoende worden geborgd zodat vakmensen die de arbeidsmarkt betreden de beoogde kwaliteit kunnen leveren. Bij de werving van nieuw personeel en bij de ontwikkeling van deze medewerkers blijkt dat de bestaande beroepsopleidingen onvoldoende aansluiten bij de gewenste competenties.</p> <p>Met dit keuzedeel kan de beginnend beroepsbeoefenaar zich beter onderscheiden op de arbeidsmarkt.</p> <p>Beschrijving van het keuzedeel</p> <p>Dit keuzedeel gaat over het constructief en esthetisch restaureren van antieke meubelen. Antieke meubelen zijn meestal gebruiksvoorwerpen en daardoor onderhevig aan slijtage en gebruiksschade. Veel antieke meubelen hebben krimpschade wat heeft geleid tot scheuren of kromtrekken van onderdelen. De afwerking heeft onder invloed van zonlicht te lijden. Dit uit zich in vergeelde of uitgedroogde afwerkingslagen. Het uitgangspunt bij meubelrestauratie is dat de cultuur-historische waarde en daarmee de originaliteit van de antieke meubelen bewaard blijft. Dit kan door historische technieken en materialen te gebruiken.</p> <p>Branchevereisten</p> <p>Nee</p> <p>Aard van keuzedeel</p> <p>Verbredend</p>

2. Uitwerking

D1-K1: Restaureert antieke meubelen

Complexiteit

Het veld van restauratie en conservering van cultureel erfgoed is complex. Veel partijen en functionarissen zijn op diverse terreinen actief. Objecten, omstandigheden en betrokkenen wisselen voortdurend. Een deel van het uitvoerend werk is routinematig, maar er kan nooit zomaar gestart worden aan een opdracht. "Twijfel" over het object en wat te doen is het startpunt. Het erfgoed heeft een hoog afbreukrisico en vraagt van de beroepsbeoefenaar specifieke kennis en vaardigheden. Om goed te functioneren in een restauratieomgeving is het van belang dat de beginnend beroepsbeoefenaar niet alleen de eigen kennis, kunde en taken en verantwoordelijkheden kent, maar ook die van een ander.

De informatie die de beginnend beroepsbeoefenaar voor restauratiewerk nodig heeft, wordt per situatie met hem besproken. Hij restaureert antieke meubels die tactisch en strategisch inzicht vereisen met behulp van eigen keuzes en combinaties van procedures en methodes.

Hij herkent problemen en stelt oplossingen voor. Bijzonderheden worden vooraf met hem besproken. Het afbreukrisico wordt beperkt door tussentijdse zelfcontroles.

Hij past bij zijn werkzaamheden taakgerichte kennis en vaardigheden toe.

Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid

De informatie die de beginnend beroepsbeoefenaar voor restauratiewerk nodig heeft, wordt per situatie met hem besproken. Hij past zelfstandig restauratie en conservatietechnieken toe. Binnen instructies en procedures maakt hij keuzes ten aanzien van werkwijze en werkvolgorde. Hij is verantwoordelijk voor de eigen werkzaamheden en voor de werkzaamheden van collega's die hij begeleidt en heeft oog voor de consequenties daarvan voor het object. Hij is verantwoordelijk voor de productiviteit en kwaliteit van zijn eigen werk. Hij controleert zijn eigen werk en het werk van collega's die hij begeleidt. Bij twijfel of wanneer hij problemen signaleert, die zijn mogelijkheden of bevoegdheden te boven gaan, waarschuwt hij zijn leidinggevende of de opdrachtgever.

Vakkennis en vaardigheden

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- bezit kennis van kenmerken van materieel erfgoed en de zorg daarvoor relevant voor het eigen vakgebied
- bezit kennis van kennis, kunde, rol en verantwoordelijkheid van verschillende beroepsbeoefenaren relevant voor het vakgebied
- bezit kennis van kunstgeschiedenis relevant voor het eigen vakgebied of aandachtsgebied
- bezit kennis van restauratie-ethiek zoals vastgelegd in de Europese ethische code (ECCO)
- bezit kennis van het vertragen van verval van constructies en materialen van antieke meubelen
- bezit brede en specialistische kennis over technische en cultuurhistorische kenmerken van meubelen en houten objecten zoals kabinetten, vitrinekasten, commodes, tafels en bureaus, zitmeubelen, houtsnijwerk, panelen, spiegellijsten
- bezit brede en specialistische kennis van traditionele en synthetische materialen voor het restaureren van antieke meubelen/houten objecten zoals dierlijke lijmen en niet-reversibele lijmen, reparatieproducten, bevestigingsmaterialen, hout, plaatmateriaal, wasproducten zoals zuivere bijenwas, politoerproducten zoals schellak, plantaardige en minerale pigmenten, kleurproducten, lakproducten, olieproducten, drogingsversnellers of siccatieven, sealers, gommen en harsen, kleurstoffen, loog en bleekproducten, lijmen, meubelbeslag, fineer
- bezit brede en specialistische kennis van technieken die toegepast worden bij het restaureren en conserveren van antieke meubelen zoals reconstructies maken, op een verantwoorde wijze meubels demonteren voor restauratie, verbindingen herstellen, breuken en scheuren restaureren, ontbrekende onderdelen bijmaken, houtwormbehandeling, fineer inzetten, fineer aanheven, inlegwerk maken en of aanvullen, snijwerk, draaiwerk, vlekken verwijderen, op kleur brengen, retoucheren, afwerken, meubel reinigen, was of lak verwijderen, afwerken, vaardigheden m.b.t veilig gebruik van chemicaliën, bewust omgaan om met chemisch afval en de geldende regels
- bezit brede en specialistische kennis van machines en gereedschappen voor het restaureren van antieke meubelen zoals houtbewerkingsmachines, elektrische en pneumatische handgereedschappen, handgereedschappen zoals beitels, gutsen, snijwerkmessen, schraapstalen, staalwol, schuurpapier, zelf vorm te geven specialistische gereedschappen zoals profielschraper en verwijderproducten als afbijt
- bezit brede en specialistische kennis van alle voorkomende normen over kwaliteit, arbo, milieu en bedrijfsprocedures bij het voorbereiden, uitvoeren en afronden van zijn werkzaamheden. Houdt rekening met ethische code en gebruikt de juiste persoonlijke beschermingsmiddelen
- kan procedures en voorschriften die gelden bij het restaureren van antieke meubelen opvolgen, bewaken en verantwoorden.
- kan samenwerken en overleggen met collega's en leidinggevendenden bij het restaureren van antieke meubelen
- kan met klanten/opdrachtgevers communiceren

D1-K1-W1: Restaureren van antieke meubelen voorbereiden

Omschrijving

De beginnend beroepsbeoefenaar stelt in overleg met de opdrachtgever een restauratie/conservatieplan op. Hij controleert de juistheid van de gegevens van de opdracht. Hij kiest technieken die nodig zijn voor de opdracht en hij maakt zo nodig tekeningen. Hij stelt vast welke materialen, machines, gereedschappen en hulpmiddelen gebruikt moeten worden. Hij houdt rekening met klimatologische omstandigheden. Hij berekent de benodigde hoeveelheid materialen. Hij stelt de methode van werken vast en onderzoekt indien nodig alternatieven.

Resultaat

Benodigde materialen, middelen en werkmethode zijn vastgesteld.
De gegevens in de werkopdracht zijn gecontroleerd.

Gedrag

Luistert actief naar zijn leidinggevende en stelt uit eigen beweging vragen als iets niet duidelijk is.
Neemt de werkopdracht en de productiegegevens nauwkeurig door.
Controleert de gegevens in de werkopdracht nauwkeurig op fouten.
Stelt methode van werken op basis van juiste analyses vast.

De onderliggende competenties zijn: Samenwerken en overleggen, Vakdeskundigheid toepassen, Materialen en middelen inzetten, Analyseren

D1-K1-W2: Materialen en gereedschappen selecteren en controleren

Omschrijving

De beginnend beroepsbeoefenaar selecteert de benodigde materialen en gereedschappen. Hij controleert of de materialen voldoen aan de gestelde kwaliteitsnormen. Hij controleert de werking en veiligheid van de gereedschappen.

Resultaat

De benodigde materialen en middelen zijn beschikbaar voor uitvoering van de opdracht.

Gedrag

Gebruikt hulpmiddelen voor de controle van materialen en middelen doeltreffend en efficiënt.
Controleert materialen en middelen op juiste aspecten.

De onderliggende competenties zijn: Vakdeskundigheid toepassen, Materialen en middelen inzetten

D1-K1-W3: Voert restauratiewerkzaamheden aan antieke meubelen uit

Omschrijving

De beginnend beroepsbeoefenaar voert restauratiewerkzaamheden uit aan antieke meubelen/houten objecten en hun afwerking. Daarbij conserveert, consolideert, demonteert, reinigt, herstelt, retoucheert en monteert hij (onderdelen van) antieke meubelen/houten objecten. Eventueel vult hij bestaande onderdelen aan of vervaardigt hij deze nieuw met behulp van traditionele en moderne technieken op basis van onderzoek naar modellen of oorspronkelijke voorbeelden en of tekeningen. Hij werkt de antieke meubelen/houten objecten af.
Hij signaleert en registreert complicaties en/of extra gebreken vooraf en of tijdens de werkzaamheden. Hij meldt zijn bevindingen bij zijn leidinggevende/opdrachtgever. Eventueel overlegt hij (of zijn leidinggevende) met de klant/opdrachtgever over de gevolgen (met name de extra kosten) van deze complicaties, alvorens - na toestemming - verder te gaan met de restauratie. Hij controleert of het werk voldoet aan de gestelde eisen en herstelt eventuele afwijkingen.

Resultaat

Gerestaureerd antieke meubelen/houten objecten die voldoen aan de opdracht.
Eventuele complicaties zijn gerapporteerd aan leidinggevende en eventueel overlegd met de opdrachtgever.

D1-K1-W3: Voert restauratiewerkzaamheden aan antieke meubelen uit

Gedrag

Toont de voor het vak essentiële specifieke handvaardigheden.
Richt zich tot op detailniveau op het leveren van werk van hoge kwaliteit volgens de ethische code.
Voert bewerkingen met machines en gereedschappen vakkundig en accuraat uit.
Gebruikt machines en gereedschappen doeltreffend en efficiënt.
Controleert vakkundig en accuraat of zijn werk voldoet aan de eisen.
Registreert nauwkeurig de eventuele complicaties.

De onderliggende competenties zijn: Formuleren en rapporteren, Vakdeskundigheid toepassen, Materialen en middelen inzetten, Kwaliteit leveren

D1-K1-W4: Werkopdracht afronden

Omschrijving

De beginnend beroepsbeoefenaar ruimt zijn werkplek op en zorgt dat deze netjes achtergelaten wordt. Hij sorteert de restmaterialen en afval en slaat deze op. Hij neemt het stof en vuil af van machines en gereedschappen. Hij controleert of de gebruikte machines en gereedschappen nog goed functioneren en meldt zijn leidinggevende als hij gebreken constateert. Hij bergt de machines en gereedschappen op.

Resultaat

De ruimten waar in is gewerkt is netjes achtergelaten.
Machines, gereedschappen en restmaterialen zijn volgens afspraken opgeslagen.

Gedrag

Maakt machines en gereedschappen vakkundig en accuraat schoon.
Bergt machines, gereedschappen en materialen netjes en veilig op.

De onderliggende competenties zijn: Vakdeskundigheid toepassen, Materialen en middelen inzetten